

OBSAH

1	Úvod	5
2	Grafikon vlakové dopravy	7
2.1	Význam a úkoly grafikonu vlakové dopravy jako hlavního prvku základního řízení železniční dopravy	7
2.2	GVD v užším pojetí, grafické znázornění jízdy vlaku	8
2.3	Druhy a číslování vlaků u ČSD	10
2.3.1	Druhy vlaků	10
2.3.2	Číslování vlaků	10
2.3.2.1	Číslování osobních vlaků	11
2.3.2.2	Číslování nákladních vlaků	12
2.4	Třídění grafikonů vlakové dopravy podle druhů	14
2.4.1	Vzájemný poměr rychlosti jízdy vlaků v GVD	14
2.4.2	Rozdělení podle počtu traťových kolejí	16
2.4.3	Poměr počtu vlaků jednoho a opačného směru v GVD	17
2.4.4	Uspořádání jízd následných vlaků v GVD	18
2.4.5	Trvání obsazení mezistaničních úseků v GVD	20
2.4.6	Období platnosti GVD	20
2.4.7	Stupně obsazení a využití propustnosti trati v GVD	21
2.5	Podklady pro sestavu GVD	21
2.5.1	Údaje technického charakteru	22
2.5.1.1	Délka vlaku a délka vlakové soupravy	22
2.5.1.2	Hmotnost vlaku a hmotnost tažených vozidel	23
2.5.1.3	Brzdicí procenta	24
2.5.2	Odvození počtu vlaků a vazba na plán vlakové tvorby	25
2.5.2.1	Rozsah všech vlaků osobní dopravy	25
2.5.2.2	Plán vlakové tvorby	25
2.5.2.3	Oběh souprav a řazení vlaků osobní dopravy	26
2.5.2.4	Určení náležitostí	26
2.6	Druhy rychlostí ve vlakové dopravě	26
2.6.1	Základní rychlost	27
2.6.2	Traťová rychlost	27
2.6.3	Stanovená rychlost	28
2.6.4	Největší dovolená rychlost	28
2.6.5	Konstrukční rychlost	28
2.6.6	Jízdní rychlost	29
2.6.7	Technická rychlost	29

2.6.8	Úseková rychlost	29
2.6.9	Cestovní rychlost	30
2.6.10	Koeficient rychlosti	30
2.7	Časové prvky grafikonu	31
2.7.1	Jízdní doby	32
2.7.1.1	Teoretické jízdní doby	32
2.7.1.2	Pravidelné jízdní doby	32
2.7.1.3	Krátké jízdní doby	34
2.7.2	Pobyty vlaků	34
2.7.2.1	Pobyt vlaku z technických důvodů	35
2.7.2.2	Pobyt vlaku z přepravních důvodů	36
2.7.2.3	Pobyt vlaku z dopravních důvodů	37
2.7.3	Provozní intervaly	37
2.7.3.1	Staniční provozní intervaly	39
2.7.3.1.1	Interval křižování	40
2.7.3.1.2	Interval postupných vjezdů	45
2.7.3.1.3	Interval postupného vjezdu a odjezdu	50
2.7.3.1.4	Interval postupného odjezdu a vjezdu	51
2.7.3.1.5	Interval postupných odjezdů	53
2.7.3.2	Trafové provozní intervaly	55
2.7.3.2.1	Interval následné jízdy	55
2.7.3.2.2	Analytický výpočet τ_{nj} mezi dvěma stanicemi (telefon)	57
2.7.3.2.3	Analytický výpočet τ_{nj} mezi dvěma stanicemi (poloautomatický blok)	59
2.7.3.2.4	Analytický výpočet τ_{nj} mezi dvěma hradly	62
2.7.3.2.5	Interval protisměrné jízdy	63
2.7.3.2.6	Intervaly na nástupištích	64
2.7.4	Následné mezidobí	64
2.7.4.1	Následná mezidobí pro jízdy vlaků zabezpečené telefonickým dorozumíváním nebo poloautomatickým blokem	66
2.7.4.2	Následná mezidobí pro vlaky, jejichž jízda je zabezpečena automatickým blokem	69
2.7.4.2.1	Trojznakový automatický blok	69
2.7.4.2.2	Čtyřznakový automatický blok	73
2.7.4.2.3	Graficko-analytická metoda určení následného mezidobí	74
2.7.4.3	Elektrické mezidobí	75
2.7.4.3.1	Tratě elektrizované stejnosměrným proudem 3 000 V	75
2.7.4.3.2	Tratě elektrizované jednofázovou proudovou soustavou 25 kV, 50 Hz	81
2.7.4.4	Příjezdné mezidobí a výsledná hodnota následného mezidobí	83
2.7.5	Normativy pobytu hnacích vozidel ve stanicích s lokomotivními depy a obsluha vlaků hnacími vozidly	84
2.8	Pomůcky grafikonu vlakové dopravy	95
2.8.1	Pomůcky pro služební potřebu	95
2.8.1.1	List grafikonu	96
2.8.1.2	Sešitový jízdní řád	99
2.8.1.3	Vlaky osobní dopravy	103
2.8.1.4	Čekací doby a opatření při zpoždění vlaků osobní dopravy	103
2.8.1.5	Plán vlakotvorby	104
2.8.1.6	Plán řadění nákladních vlaků ND	104
2.8.1.7	Přehled nákladních vlaků	104
2.8.1.8	Plány spojů pro dopravu vozů se spěšninami a přednostních vozových zásilek	105

2.8.1.9	Rozkaz o zavedení grafikonu vlakové dopravy	105
2.8.1.10	Grafikon oběhu lokomotiv	105
2.8.1.11	Turnusy vlakových čet	105
2.8.1.12	Seznam vlaků pro staniční pracovníky	105
2.8.1.13	Seznam vlaků pro traťové pracovníky	106
2.8.2	Pomůcky pro potřebu cestujících	106
2.8.2.1	Jízdní řád ČSD	106
2.8.2.2	Vývěsný jízdní řád ČSD	107
2.8.2.3	Příjezdy a odjezdy vlaků osobní dopravy	107
3	Propustná výkonnost železničních tratí	108
3.1	Základní pojmy a druhy propustné výkonnosti	110
3.2	Hlavní zásady metodiky zjišťování propustné výkonnosti	112
3.3	Propustná výkonnost traťových kolejí	112
3.3.1	Základní pojmy a metody určení propustné výkonnosti traťových kolejí.	113
3.3.2	Propustná výkonnost v rovnoběžných grafikonech vlakové dopravy	115
3.3.2.1	Čas obsazení mezistaničního úseku v jednokolejném jednoduchém párovém grafikonu	115
3.3.2.2	Čas obsazení mezistaničního úseku v jednokolejném párovém skupinovém grafikonu	116
3.3.2.3	Čas obsazení mezistaničního úseku v jednokolejném párovém svazkovém grafikonu.	116
3.3.2.4	Čas obsazení mezistaničního úseku v jednokolejném párovém, částečně skupinovém grafikonu	117
3.3.2.5	Čas obsazení mezistaničního úseku v jednokolejném párovém, částečně svazkovém grafikonu	118
3.3.2.6	Čas obsazení mezistaničního úseku v jednokolejném nepárovém, částečně skupinovém grafikonu	120
3.3.2.7	Čas obsazení mezistaničního úseku v jednokolejném nepárovém, částečně svazkovém grafikonu	120
3.3.2.8	Čas obsazení mezistaničního úseku v dvoukolejném (jednosměrném) grafikonu	121
3.3.2.9	Vliv jízdy postrkové lokomotivy na čas obsazení.	123
3.3.2.9.1	Čas obsazení dvoukolejného mezistaničního úseku při návratu nezavěšené postrkové lokomotivy	123
3.3.2.9.2	Čas obsazení jednokolejného mezistaničního úseku při návratu nezavěšené postrkové lokomotivy	124
3.3.2.10	Čas obsazení mezistaničního jednokolejného úseku s odbočkou	125
3.3.2.11	Čas obsazení mezistaničního úseku při částečně dvoukolejném provozu	126
3.3.2.12	Stanovení maximální propustné výkonnosti v jednotlivých typech grafikonu	128
3.3.2.13	Postup při stanovení maximální propustné výkonnosti traťového úseku	135
3.3.2.13.1	Jednokolejná trať	135
3.3.2.13.2	Dvoukolejná trať	145
3.3.2.14	Propustná výkonnost rovnoběžného grafikonu vlakové dopravy metodou ČSD	145
3.3.2.15	Stanovení propustné výkonnosti dvoukolejné trati při stochastických provozních podmínkách	146
3.3.3	Stanovení času obsazení a časové zálohy v GVD	157
3.3.3.1	Časová záloha a její funkce	164
3.3.3.2	Kritéria pro určení časové zálohy	166
3.3.3.3	Využití časové zálohy k likvidaci zpoždění	168

3.3.4	Propustná výkonnost v nerovnoběžném grafikonu	174
3.3.4.1	Stanovení koeficientu vylučování	175
3.3.4.1.1	Koeficient vylučování na dvoukolejné trati	176
3.3.4.1.2	Koeficient vylučování na jednokolejné trati	178
3.3.4.1.3	Ekvivalent dodatečného vylučování pro zkonstruovaný grafikon	181
3.3.4.1.4	Postup při stanovení praktické propustné výkonnosti nerovnoběžného grafikonu pomocí koeficientu vylučování	183
3.3.4.2	Metodika ČSD pro zjišťování propustné výkonnosti nerovnoběžného grafikonu	185
3.3.4.3	Metodika UIC pro stanovení propustné výkonnosti železničních tratí.	192
3.3.4.4	Simulační metoda k určení propustné výkonnosti železniční trati.	194
3.3.4.5	Analytický výpočet propustné výkonnosti s využitím matematické statistiky a počtu pravděpodobnosti	199
3.3.4.6	Porovnání jednotlivých metod.	204
3.3.5	Propustná výkonnost výhledových grafikonů	206
3.3.5.1	Použití koeficientu vylučování.	206
3.3.5.2	Stanovení praktické propustné výkonnosti ve výhledovém grafikonu za pomoci počtu pravděpodobnosti a matematické statistiky	209
3.3.5.3	Praktická propustná výkonnost ve výhledovém grafikonu podle metodiky ČSD	216
3.3.5.4	Vkládání dodatečných tras pomocí teoretické četnosti mezer.	221
3.4	Vliv zvýšení rychlosti některých druhů vlaků na propustnou výkonnost dvoukolejné trati	224
3.5	Propustná výkonnost dopravních kolejí, zhlaví a ostatních provozních zařízení	235
3.5.1	Propustná výkonnost dopravních kolejí.	235
3.5.2	Propustná výkonnost staničního zhlaví	238
3.5.3	Propustná výkonnost provozních vozebních zařízení	242
3.6	Výsledná propustná výkonnost traťového úseku	252
4	Zvětšování propustné výkonnosti železničních tratí	256
4.1	Účel a hlavní zásady metodiky zvětšování propustnosti železničních tratí	256
4.2	Provozně organizační opatření	262
4.2.1	Zkrácení staničních provozních intervalů	262
4.2.2	Vhodná úprava grafikonu	263
4.2.3	Zkrácení pobytu	264
4.2.4	Zrychlené provážení vlaků omezujícím úsekem nebo rozhodujícími mezistaničními úseky	266
4.2.5	Zkrácení pobytu v lokomotivních depech	268
4.3	Stavebně-rekonstrukční opatření.	268
4.3.1	Úpravy stanic.	270
4.3.1.1	Úpravy staničních zhlaví	270
4.3.1.2	Prodlužování užitečné délky dopravních kolejí.	274
4.3.1.3	Zvětšování počtu dopravních kolejí	275
4.3.2	Úpravy trati	276
4.3.2.1	Budování výhyben.	276
4.3.2.2	Stavba dvoukolejných vložek pro letmé křižování	279
4.3.2.3	Stavba traťových kolejí pro letmé předjíždění	283
4.3.2.4	Budování dalších traťových kolejí	285
4.3.2.5	Sklonová a směrová úprava tratí a zvýšení nápravového tlaku.	286
4.4	Zdokonalení sdělovacího a zabezpečovacího zařízení	286
4.4.1	Modernizace staničního zabezpečovacího zařízení	287

4.4.2	Zdokonalení traťového zabezpečovacího zařízení.	288
4.4.2.1	Budování hradel	288
4.4.2.2	Budování automatického bloku	289
4.4.3	Zavedení dispečerské centralizace	291
4.4.4	Banalizace tratí	292
4.4.5	Použití výpočetní a přenosové techniky.	293
4.5	Zavádění modernějších vozidel	294
4.5.1	Modernizace hnacích vozidel	294
4.5.2	Modernizace vozového parku	297
4.5.3	Vliv zavedení automatického spřáhla.	298
4.6	Závěr opatření na zvýšení propustnosti.	301
5	Sestava, konstrukce a vyhodnocení grafikonu vlakové dopravy.	303
5.1	Metodika sestavy a konstrukce grafikonu vlakové dopravy	303
5.1.1	Metodika sestavy grafikonu vlakové dopravy	303
5.1.2	Vliv rychlých vlaků na trasování vlaků pomalejších	308
5.1.3	Metodika vkládání tras do listu grafikonu	311
5.2	Vazba grafikonu oběhu hnacích vozidel s grafikonem vlakové dopravy	314
5.3	Tvorba grafikonu vlakové dopravy pomocí výpočetní techniky.	317
5.3.1	Charakteristika úloh řešených v rámci sestavy grafikonu vlakové dopravy.	318
5.3.2	Formalizované vyjádření grafikonu vlakové dopravy	320
5.3.3	Matematická formulace úlohy vkládání tras vlaků do grafikonu vlakové dopravy	328
5.3.4	Metodika automatizovaného výpočtu grafikonu vlakové dopravy	330
5.3.5	Informační zabezpečení úlohy vkládání tras nákladních vlaků do grafikonu vlakové dopravy	334
5.4	Využití výpočetní techniky pro tvorbu grafikonu oběhu hnacích vozidel.	335
5.4.1	Optimalizace grafikonu oběhu hnacích vozidel.	338
5.4.1.1	Řešení pro případ deterministické jízdní doby	338
5.4.1.2	Řešení pro případ stochastické jízdní doby	340
5.4.2	Vývojový diagram pro výpočet oběhu hnacích vozidel v deterministických provozních podmínkách.	343
5.4.3	Simulační model pro výpočet oběhu a potřeby hnacích vozidel ve stochastických provozních podmínkách	345
5.4.3.1	Vývojový diagram pro výpočet oběhu hnacích vozidel ve stochastických provozních podmínkách (popis)	346
5.5	Hodnocení grafikonu vlakové dopravy	349
5.5.1	Hodnocení vykonstruovaného grafikonu vlakové dopravy.	350
5.5.2	Hodnocení splněného grafikonu vlakové dopravy	355
5.5.3	Denní vyhodnocování GVD v podmínkách ČSD	359
5.6	Výluková činnost a její vliv na organizaci jízd vlaků	361
Přílohy	. . . . .	367
Literatura	. . . . .	392